
Aan de orde is de behandeling van:

- **de brief van het Presidium ten geleide van de raming van de kosten van de parlementaire enquête opsporingsmethoden (24072, nr. 2).**

De **voorzitter**: Ik stel voor, de raming conform het voorstel vast te stellen.

Daartoe wordt besloten.

Aan de orde is het hoofdlijnen debat over:

- **het wetsvoorstel Bijzondere bepalingen in verband met de vernieuwing van het openbaar bestuur in de provincie Rotterdam (Wet bijzondere bepalingen provincie Rotterdam) (24087);**
- **het wetsvoorstel Regels in verband met de instelling van de provincie Rotterdam en de wijziging van de gemeentelijke indeling in die provincie (Wet instelling provincie Rotterdam) (24088).**

De beraadslaging wordt geopend.

De heer **Hendriks**: Voorzitter! Op uitnodiging van de regioraad ben ik op 21 februari jl. in Rotterdam getuige geweest van de presentatie van de twee wetsvoorstellen die we nu gaan bespreken, door staatssecretaris Van de Vondervoort aan de gemeentebesturen van de regio Rotterdam. Dit was zeer interessant. Slechts één afgevaardigde bleek achteraf tegen de wetten bezwaren te hebben. Dit geeft perspectief.

De voorstellen van wet zijn mijns inziens vernieuwend van aard, zorgvuldig samengesteld en vanuit de basis van gemeentelijk bestuur opgebouwd. De memories van toelichting blinken echter niet uit door een uitputtende onderbouwing van het waarom van deze wetten.

1. Een historische argumentatie voor de wetsvoorstellen ontbreekt. Er heeft geen toetsing plaatsgevonden aan grondwetsartikelen.

1814: de benaming provincie Holland ontstaat. 1815: er ontstaan twee gedeputeerde staten in een provincie. 1840: splitsing van de provincie Holland in de provincie Noord- en Zuid-Holland. 1848: toevoeging; bevoegdheid van het

recht van vereniging en splitsing. 1887: toevoeging; bevoegdheid van het recht van vereniging, splitsing en vernieuwing van bestuursvormen. In 1983, dus bijna 100 jaar later, wordt hier nog aan toegevoegd het recht van opheffen van bestuursinstanties.

Er is geen verwijzing naar het recente verleden te vinden in de memorie van toelichting. Ik verwijs naar de staatslieden Beernink (1969), die voortreffelijk werk heeft verricht, De Gaay Fortman (1976) en Wiegel. Verder vind ik geen verwijzing naar het Europa van nu. Hier is eerder behoefte aan grotere dan aan kleinere eenheden.

2. Het verschil in bestuurlijke bevoegdheden is niet uitvoerig onderzocht. Ik wijs erop dat, als deze wetten doorgezet worden, er twee soorten provincies en twee soorten gemeenten ontstaan. Dit is rechtsongelijkheid, voorzitter.

3. De naamskeuze wordt niet toegelicht. Waarom provincie Rotterdam? Zijn de Rotterdammers straks geen Hollanders meer? Waarom niet gekozen voor bijvoorbeeld Zuid-, Midden- en Noord-Holland? Wat de nieuwe gemeente betreft: waarom moet de nieuwe gemeente in het hart van de provincie de naam Centrum Delfshaven krijgen? Waarom niet gewoon Rotterdam? En waarom moeten er drie namen, Hillegersberg, Overschie en Schiebroek, aan één nieuwe gemeente worden gegeven?

Voorzitter! Het vierde punt is budgettair van aard. De staatssecretaris heeft in Rotterdam verklaard dat de gehele operatie budgettair neutraal moet verlopen. Ik vrees echter dat dit niet zal lukken. Er zijn in Nederland twee goede financiële bestuursprodukten, namelijk het Delftse en het beroemde Tilburgse model. Wellicht kan hiermee enige hulp worden geboden. Ik vrees anders dat een dergelijke grote operatie niet budgettair neutraal kan verlopen.

Ik wacht met belangstelling de antwoorden van de minister af.

De heer **Van der Heijden** (CDA): Voorzitter! De CDA-fractie is blij met beide wetten die de kwaliteit van het openbaar bestuur in het Rijnmondgebied moeten verbeteren. Het is bijzonder dat bestuurders in het eigen gebied met zoveel succes een bijdrage hebben geleverd aan deze

verbeteringen. Zij hebben de verbeteringen doordacht en vormgegeven. De wetten zijn ook belangrijk in het licht van een verdere bestuurlijke vernieuwing in ons land. Als de wetten worden aangenomen, bestaat eindelijk de eerste kans om te bewijzen dat het openbaar bestuur ook doelmatiger en effectiever kan presteren.

Voorzitter! De ingediende wetten voldoen aan de criteria die de CDA-fractie in de Tweede Kamer in de discussies over de Kaderwet bestuur in verandering steeds heeft gehanteerd: slechts drie lagen voor integraal en gelegitimeerd bestuur, waarbij duidelijkheid wordt verschaft over wie waarvoor verantwoordelijk is. Wat ons betreft, staat de kaderwet recht overeind en staat zij vandaag verder niet ter discussie. Ik teken hierbij uitdrukkelijk aan dat wat ons betreft, afgewacht dient te worden wat de betrokken gebieden naar voren brengen. De keus is open en in eerste instantie aan hen. Dit geldt voor zes gebieden, ieder in een eigen tempo en met mogelijkheden voor variatie in de taakverdeling.

Voorzitter! Voor het CDA gelden de bijzondere bepalingen voor de provincie niet als een blauwdruk. Wat nu voorligt, zal echter wel medebepalend kunnen zijn voor de definitieve vorm van het binnenlands bestuur in de volgende eeuw, en daar moet toch eens ernst mee gemaakt worden!

Ten aanzien van Rotterdam-Rijnmond bestaat er na de rapporten van de commissie-Montijn en van de Wetenschappelijke raad voor het regeringsbeleid toch geen twijfel meer over dat voor een strategisch regionaal beleid de daartoe strekkende bevoegdheden en middelen in één hand moeten liggen. Dat wordt naar onze mening goed ingevuld in de bijzondere bepalingen in de wet, alhoewel nog scherp naar de details gekeken moet worden. Een sterk punt is dat in de wet de ideeën over een integraal strategisch plan en over een regionaal fonds zijn overgenomen. Zij geven kracht aan een integraal bestuur.

Wat het regionaal fonds betreft, is het de grootste decentralisatieoperatie, maar het zal erom gaan, zeer kritisch naar de mogelijkheden voor verdere invulling te kijken. Mijn fractie wil nu nog geen plaatsbepaling innemen.

De taakverdeling tussen de gemeente nieuwe stijl en de